

DEBRECZENI ELLENOR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:	
Egész évre	10 ft — kr
Félévre	5 ft —
Negyedévre	2 ft 50
Egy órára	1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábpetsitőre egy szeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábpetsitőre 20 kr.

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Hely: SIMONFFY-ház a város-házával szemben

HIRDETMÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Bérmegtelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Kedd, február 10.

28. szám

Meg kell menteni a magyar gazdát!

II.

(I.) Nem egy kereskedőt ismerek, kinek semmi kimutatható vagyona és nagy hitele van s számos gazdát szolid alappal és semmi hitellel, ha csak valami ismert pénzember avagy kereskedő nem ajánlja. Szóval, hitel dolgában, annyira abnormal helyzetben vagyunk, miszerint csoda, hogy existálunk, igenis, ily gyámoltalan-sági és szegénységi bizonyítvány mellett, mint a milyent magáról a magyar gazda kiállít, csoda, hogy még el nem sűpörte-tett a föld színéről. Mert hát nem tudna ő magának elhitetni bankot, éppen úgy mint a kereskedő? Ha élelmesség volna benne, nem tudna magán éppen úgy segíteni, mint a kereskedő? Mert hiszen meg kell csak nézni azt a kereskedőt, kinek fekvő birtoka van, oly hitelt te-remt magának, a milyent tiszser oly va-gyos gazda sem képes felmutatni. Mi-után hogy övék a bank és a pénzintézet mindenütt.

De menjünk tovább és fejtjük ki, hogy sem a gazda közönség hitelét ta-gadó „Lloyd“-nak, sem a vaskalapos pénzügyi szakértelemnek nincs igaza, s hogy a gazda közönségnek hitele nem-esak hogy éppen olyan lehet, mint a ke-reskedőé, hanem lehet különb, s csak ő maga akarja, hát meg kell lenni. Kez-djük pedig mindjárt azon, hogy: Mi ké-pezi a kereskedő hitelének alapját?

Bizonyval semmi örögi mesterség, semmi kiváltság és semmi emberfölöttiség, hanem egyszerűen az: hogy igye-kszik pontos lenni. A földbirtok-nál biztosabb alapja nincs, sőt bizony-talanabb, s habár a bukás eshetőségének is inkább ki vannak téve, annyi tény, hogy amíg a kereskedő meg nem bukik, addig fizet, míg ellenben a magyar gazda — ezelőtt legalább, — rossz fizető szok-tott lenni, s ez után bíraltatik meg ma-

is, noha ma már egészen más szempont-ból bírálendő.

Mert hát mindenféle osztrálynak a gazdák osztályának is két faja van: az egyik igyekező, szorgalmas, előre türekvő és takarékos, a másik léha, könnyelmű és pazar. — Ma a hitelt már az a gazda is igénybe veszi, a ki gyarapodni akar, míg az előtt többnyire olyanok vették igénybe, kik jövedelmeiken felül költöt-tek. Éppen ezért, az „adósság csinálást“, — vagy a hitel élvezését meg kell kü-lönböztetni egymástól, mert a míg ez-előtt a magyar gazdák legtöbbje csakis adósságot csinált, addig a mai gazdák más téren kezdenek mozogni s hitelüket gyarapodásukra használnák föl.

De hát hol a hitel? A pénzügyvilág a gazdákat ma is a régi szemmel tekinti, s legkivált annak a gazdának szeretne kölcsönt adni, a melyeknek nem kell. A ki a régi példákra okulva, s azoktól vissza riadva, azt tartja ma is: hogy csak az első váltót nehéz aláírni, s hogy a ki az elsőt aláírta, eladta magát az ördögnek s meg kell buknia okvetetlen. Az e fajta régi szabású gazdák, minden üzletet szent borzalommal néznek és ke-resztet hánynak magukra. Minden tudományuk a rémséges fukarság, önmegta-gadás és mindentől való tartózkodás. Rettetés az újítástól és haladástól. Es mert a fukarság mindenestre biztos szere a gyarapodásnak, a mint hogy a fuka-rok többnyire gazdagokká is lesznek: hát ez a példa a gazdasági téren mai napság is, és a mely gazda vállalkozni mer s hitelét igyekszik igénybe venni, arra mindjárt gyanus szemmel tekinte-nek, míg a kereskedőnél ez napi szokás lévén, nem csak hogy fel se tűnik, de hogy hitelét igénybe ne vegye, majdnem a lehetetlenséggel határos.

Miért?

Mert vállalkozik. Mert üzleteket csi-nál. Mert néha kitünő üzletre kínálkozik az alkalom, melyet egyes kereskedőnek nem szabad elszalasztani, s habár pénze

más üzletekbe van fektetve, azért meg kell lenni ennek is. Ott vannak és arra való a pénzintézetek. Azokat bizonyval nem a prédaság előmozdítására állították fel, hanem arra, hogy a társadalom hasznukat vegye. És ha a hitel igénybe vétele csakugyan oly veszélyes volna, mint egynemelyek hiszik és elhitetni akarják, akkor a pénzintézeteket nem tűrhetné meg az állam, s a helyett, hogy szaporítani igyekeznék, bezártná valamennyit, de mert bebizonyított tény, hogy a helyes vállalkozás államnak és társadalomnak egyaránt hasznára van, és hogy a vállalkozáshoz pénz kell, hát hogy legyen, a pénzintézetek arra való.

De nézzük most már a gazdát, mennyire veheti az igénybe a pénzinté-zetek segélyét? És pedig úgy beszél-jünk, a mint a dolgok a valóságban lé-teznek.

Hát először is, ma már ritka föld-birtok, melyen betáblázott tartozás ne legyen, az az: Ha a gazda pénzt vesz föl, azt mindjárt az egész világnak meg kell tudni, holott a kereskedő tartozását csak a jó isten tudja. Dehát legyen. Egy 50 ezer forintot érő birtokra be van kebelevezve, 20 ezer frt. Csinálta pedig azt az adósságot a nagy apám vagy az apám, de én kiakarom fizetni.

Miből?

A jövedelemből

De mikor nincs jövedelem. Mikor a a birtok nem jó karban van és kevés rajta az instrukció. Mitán pedig a be-táblázott 20 ezer forint a hitel megron-tására tökéletesen elég, hát tessék most már boldogulni: hátra felé.

Vagy vettem egy birtokot 30 ezer forintért, de ha vízmentesitem, megér hatvanat, ámde a tizezer forintnyi betáb-lázott adósság rajta maradt, a mi pén-zem volt, a vételárba fizettem: hát tes-sék most boldogulni! Tessék instruálni, tessék az adósságot fizetni.

A mai körülmények közt lehetetlen. Ha terem ezer mázsa búzát s ára

valószínű, hogy megszökjék, mielőtt a pénzt megkapta volna. — Különben nem is lehet semmi oka jelenleg a megszökésre.

Belátták, hogy ha csakugyan ennyi sok pénz vár itt rá, akkor nem lehet oka a meg-szökésre, hanem azért fejt csóválva hozzá tevő Balázs legény:

— Hej, tekintetes uram, nehéz ám nekünk napokig várakozni! A szívem hasad meg, ha azon leányra gondolok.

Nagyon elkedvetlenített ez emberek lá-togatása s mihelyt eltávoztak, Etelkához si-ettem. Tegnap óta, mióta vagyonáról lemond-tott, sokkal nyugodtabb és derültebb lön mint volt előbb. Előérzetével látszott birni annak, hogy e lépés véget vet szenvedéseinek s hogy most már szebb jövőt remélhet. Rokonom az öreg asszonyság, ki vele együtt lakott, mindig jókedvű szokott lenni. Náluk akartam eltölteni az estét.

Meghívás nélkül is akárhányszor elmen-tem hozzájuk ebédre vagy vacsorára. Mindig úgy éreztem magamat köztük, mintha otthon volnék, mintha az egyik testvérnémém, a má-sik gyermekem volna. Nos, más otthonom nem volt nekem. Saját szobámban idegenből éreztem magamat.

Müller Béla szállása felé vettem utam. Magammal akartam hivni öt is Barátságos, teljes körben akartam vacsorálni ma. Ohaj-tottam volna, hogy mindnyájan együtt le-gyünk. E kedves kör el fogja oszlatni ked-vetlenségemet, a borus, komor hangulatot, mely ma erőt vett rajtam s melyet nem tud-tam lerázni nyakamról.

Igaz, hogy ma estére a circusba igér-keztem Bélának, ki a szép lovak nézésében rendkívül gyönyörködött; de nem ígértem meg határozottan. Egyébként bizonyos voltam benne, hogy szívesen velem jön s szíve-sen elmulasztja a circust.

Óráram néztem. Az előadás ideje már

pocsék, de fizetéseid vannak, el kell adnod, a hogy veszik.

Ha aratás előtt fizetésed van, ter-ményedet el kell adnod előre, ami ren-desen pocsékolás, — de más ut nincs.

Helyhatósági szabály-rendelet.

— A bérkocsi iparról. —

Ervényes Debreczen sz. kir. város területére nézve.

(Folytatás.)

Menet és visszajövet egy órai várako-zással 80 kr.

6. A nagyerdői fürdőházhoz polgári vagy katonai lövöldéhez menet vagy jövet 50 kr.

Menet és jövet egy órai várakozással 1 frt.

Minden következő órára 40 kr.

7. Szőlőskertekbe és a ménlőtelephez menet vagy jövet 80 kr.

Menet és visszajövet 1 órai várakozás-sal 1 frt 20 kr.

Minden órára 40 kr.

Ejjel minden tételnél több számítható 20 krral.

8. Lőversenyterhez menet és visszajö-vet 3 frt 50 kr.

9. Külső barom és lóvásártérre oda és vissza 1 órai várakozással 1 frt. 20 kr

Minden következő órára 40 kr.

10. A gazdasági tanintézet pallagi gaz-daságához:

menet és jövet nappal 2 frt.

menet és jövet éjjel 3 frt.

minden órai várakozásért 50 kr.

21. Katonai laktanyákhoz és katonai kórházhoz menet vagy jövet 50 kr.

Menet és visszajövet 1 óral várakozás-sal 80 kr.

Minden további órára 40 kr.

A cserekaszállókba, tanyákra és vidé-kekre való szállítás előleges alku szerint történik.

Az esetben, ha egy togatu bérkocsik engedélyeztetnek, a tanács feljogosítottik, hogy részökre viteldijrszabást megállap-itson.

13. §. A viteldij szabályban kitett di-jak a IV. szakasz 2. 3. és 4. pontja alati-ak kivételével, reggeli 6 órától esteli 9 óráig érvényesek, korábban vagy későbbben igénybe veendő fuvarozások a rendes díjak felével, a

megkezdődött. Hanem talán meglehet, hogy el sem ment Béla. Délelőtt kedvetlennék lát-szott és panaszkodott, hogy feje fáj és némi látat érez tagjaiban.

Főmentem lakására. Nem volt honn. Mondták, hogy mindjárt 4 óra után délután eltávozott, azóta haza sem jött.

A circus messze volt s nem nagy ked-vet éreztem odáig fáradni; hanem mégis meg-tettem. Ma szerettem volna, ha mindnyájan együtt vacsorálunk. Szegény fiura néve is kedvesebb lesz az estét Etelka társaságában tölteni, mint itt az okos lovakat s az okta-lan bohócokat bámulni.

Bementem a circusba, hogy magam hiv-jam öt. Körülnéztem de sehol nem láttam. Talán el sem jött, vagy meglehet, hogy itt volt, de unatkozott s aztán elment.

Nos hiába fáradtam ide; egyedül kel-lett tovább mennem.

— Hát maga miért csábítja el a mi vendégeinket, miért csalja a circusba? — így fogadott rokonom, az örökké tréfás asz-zonyság. — Azt hiszi hogy azzal kárpó-tolva vagyunk mi, hogy maga eljött, mikor Müller Bélát maga miatt elvesztettük.

Nem hagyott szóhoz sem jutni.

— Müller Béla itt volt ma délután, maga rabolta el tőlünk, — szólt fenyegető-leg megállva előttem; — maga elhiteti sze-gény ártatlan fiúval, hogy majd a circusba mennek együtt s ő oly jámbor, hogy elhisi azt magának. Nem maradhat, azt mondja, mert magával akar a circusba menni, nem tudom, és miféle szép költőtanácsnokot imádni, maga pedig azalatt szépen egyet kerül s ide jön nekünk udvarolni.

— Itt volt ma Béla?

— Persze, hogy itt volt. Szívesen is láttuk. Azt hiszi, hogy nem inkább szeret-tük volna az ilyen fiatal udvarlót megtartani az ilyen öreg helyet mint maga?

A „Debreczeni Ellenör“ tárczája.

HOLTOMIGLAN.

Regény.

Irta: Vártesi Arnold.

(Folytatás.)

Még egy félóra volt hátra az indulási perczig. Emberem leült Halmay közelébe, úgy hogy folyton figyelemmel kísérhette őt. Ele-inde azt hitte, hogy talán valakit vár s azért oly nyugtalan.

Akár vár valakit, akár nem, legalább senki sem jött. Emberem nem vonta le szemét Halmayról soha egy pillanatnál tovább, csak épen addig, míg a belépőkre is tekintetet vetethett. Nem jött senki. Halmay magában utazott el.

Emberem megvárta, míg a vonat elin-dult; csak azután jött vissza. Halmay tehát elutazott.

Utólag emberem azon gondolatra jött, hogy Halmay talán nem is várakozott sen-ki-re, hanem talán inkább csak azért tekintet-tett körül, vajjon nem leskelődnek-e utána s vajjon nem kíséri-e valami kém? Legalább arca ezt látszott kifejezni.

Magam is e véleményben voltam s en-nek tulajdonítottam nyugtalanságát. Egyéb-ként lehet, hogy más oka is volt rá.

Kémem által kérdezősködtem Halmay lakásán, vajjon mikorára várják vissza? Há-rom napig lesz távol azt mondá, midőn elu-tazott s azon rendelést hagyá hátra, hogy ha azalatt valamely ügyben valaki keresné, tes-sék helyette tisztelendő X. urhoz fordulni, ki szíveségből elintézendő az illető ügyet, vagy fölvilágítást adand, nehogy a keresztyén ir-galmasság cselekedetei valami halasztást szenvedjenek.

Mitsem tesz, gondolám magamban. Három

nap mulva visszatér Halmay; Izidor sem ér-kezhetik meg előbb, időt nem veszünk Hal-may elutazása által, mi az elváltást illeti, de a molnárléány feltalálására nézve nagy időt veszünk. Hol és hogyan nyomozzuk most Julcsa rejtékhelyét?

Estefelé hatodtél órákor tudtam meg Halmay elutazását. Rögtön közöltem azt a fiatal molnárgazdával és Balázs legényvel.

Még ez este hozzám jöttek. Mindkettő nagyon kellemetlenül lön meglepetve a várat-lan hír által, s szerfölötti izgatottságukat sem-mikép sem titkolhatták. Nem mondták, de szemükből kiolvastam, hogy engem vádolnak ez eset miatt; ha én nem beszéltem volna őket reá csendes várakozásra, ha megtámad-ták volna Halmayt, talán már azóta meg is szabadították volna Julcsát a csabító háló-jából. Nem vádoltak nyíltan, de kiláttam ar-czükből.

Balázs attól félt, hogy Halmay most talán vissza sem jön; kitelik attól, ki ily csavargó élethez szokott. Hátha megszökött végkép? Ha kiskiltott körmeik közül.

A kielégítetlen boszu dühös érzetével tépelődött most e férfi. Balázs bajuszát ha-rapdálta, s komoran hallgatott; a másik, a fiatalabb egy két udvarias, hideg szót inté-zett hozzám: mit tanácsolok most nekik?

Egyebet nem tanácsolhattam minthogy maradjanak s ne féljenek attól, hogy Halmay megszökött. Halmay nem fog megszökni, nem oly oktalan, hogy eltávozzék, midőn nagy ösz-szeg pénz vár itt rá.

Ez némileg megnyugtatta őket.

— Sok pénz, tekintetes uram? — kérde Balázs.

— Ötven, hatvanezer.

Mindketten bámulva néztek reám. Nem akartam további fejtegetésekbe bo-scsátkozni, hanem egyszerűen ismétlém, hogy nagy összeg pénz vár itt Halmayra s neu-

Arverési hirdetményi kivonat.

A h. nánási királyi járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak Magyar Mária végrehajtást szenvedő elleni 4 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék (nánási kir. járásbíróság) területén lévő Dorogon fekvő a dorogi 239. sz. tjkben A. + 1 5 rsz. alatti ingatlanokra az újabb árverést 358 frtban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. évi márczius hó 19-ik napján d. e. 9 órakor Dorog város házána megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Nánáson 1885. évi január hó 16. napján.

A nánási kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

SEBESTYEN,
aljárásbíró

Haszonbérbe vagy eladása

a Debreczen és Nagyvárad között fekvő Sóstófürdőnek; továbbá a Debreczenhez közel eső hosszupályi erdőben csereladás iránt bővebb tudósítást ad Balassagyarmaton Fáy Á. Sándor.

Előnyös alkalmazást

nyernek: kereskedők, ügynökök, hivatalnokok, magánzók stb. kik osztrák-magyar állam- és díjsorsjegyek havonkénti lefizetések mellett eladásával az 1883. évi XXXI. törvényzikk értelmében, foglalkozni óhajtanak; némi tevékenység mellett havonként 100 egész 300 forintnyi jövedelemre számíthatni. Ajánlatok a jelen foglalkozás megnevezésével intőzendők: A Fővárosi Váltószlet-Társasághoz Budapesten.

Eau des Circassiennes

du Dr. Thomson.

A leghathatóbb és legtökéletesebb szer az arczsin szépítésére, ugymint veres kezek és karok ellen; a bőrnek mindennemű tisztátalanságát, u. m. sárgafoltok, szeplők, fergék, sat. ezen szer által a legrovidebb idő alatt eltávolíthatnak.

Egy üveg ára 2 frt 50 kr. Debreczenben valódi minőségben egyedül Szepessy és Kerekes urak kereskedésében.

Nincs többé fogfájás,

hogyha használják a

Fog-elixir

a tiszteletre méltó Benediktinus atyák, készítménye a Soulaici apátságban;

a mely szer 1373-ban találtatott fel, Boursaud Péter prior által és a mely később Maguelonne prior ur által lényegesen tökéletesebbítettett.

Ez utólrhetetlen szer a fogak tisztításához és konzerválásához — a foghús erősítéséhez és megsemmisíti a borköveket, megóvja a fogakat az elromlástól.

A lehellet rossz szagának elűzésére minden másféle fogvíznél hatalmasabb az Elixir. Ep ezért minden magas rangú körökben az egész világszerte használják.

Főügynökség: Bordeauxban Franciaország Seguin, 3 rue Huguerie. Debreczenben: Szepessy és Kerekes díszmű, Schwarcz M. Benő és Rott S. férfi dívat-termekben s Rottschnek V. Emil gyógyszerárában.

Gyors és biztos segély GYOMORBAJOK és következményei ellen.

AZ EGÉSZSÉG MEGTARTÁSA

kizárólagosan a jó emésztés előmozdítása és megtartásán alapszik, mivel ez az alapja az egészségnek, a testi és szellemi jólétnek. A legismertebb háziszser, az emésztés előmozdítására az évek óta ismert és kedvelt

cs. k. szab. gyomorerősítő likőr.

Ez a legjobb gyógyhatású fűvekből gondosan készítve, különösen és kitünően használatik mindennemű emésztési nehézségeknél, névleg étvágy hiány, puffadás, has és gyomor fájdalomaknál, gyomorgörcs és nyálkásságnál; főleg a nyári az emésztés működését és tiszta egészséges vért alkot. Ezen kitünő hatás következtében biztos házi szerre vált és általános elterjedésnek örvend.

1 üveg ára 1 frt. 60 kr.

Ezer és ezer elismerő nyilatkozat érkezett, melyek megtekinthetők. Bérmentet levelek alapján szétküldetik utánvét mellett.

Debreczenben kapható:

Havas József és Mendelovics Lajos uraknál, vagy a készítőnél Kann Lipót likörgyáros, Budapesten, váci-körút 66. szám.

52
1885.

Pályázati hirdetmény.

A Debreczen sz. kir. városánál rendszeresített egyik kerületi orvosi állomás, mely négyszáz (400) forint évi fizetésből álló jarmalmazással van összekötve — a f. évi márczius hó 12-iki rendes bizottsági közgyűlésen lévén betöltendő; — felhívom mindazokat, kik ezen állomást elnyerni óhajják, hogy okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeket hozzan, mint a kijelölt bizottság elnökéhez f. évi márczius 9-ik napjának esteli 6 órájáig benyujtsák.

Debreczen, 1885. febr. 3.

Gr. Dégenfeld József,
főispán.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
GAZDAGON FELSZERELT

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN, PIACZ, SIMONFFY-ház,

ajánlkozik mindennemű nyomdai munkagyors, díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos iven, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK,

FALRAGASZOK, KÖRLEVELEK, GYASZJELENTÉSEK LEVÉLFEJEK és LEVÉLBORITÉKOK,

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.